

Beste lezer

Het eerste nummer van de veertigste jaargang van *Sociologos. Tijdschrift voor Sociologie* ziet er anders uit dan die van de meest recente jaargangen. Een herkenbaar, vast coverbeeld, met ter ondersteuning enkele trefwoorden die inhoudelijk een tip van de sluier lichten, vormt de opvolger van een reeks omslagen die in woord en beeld steeds cryptischer werden en slechts op een ver doorgedacht – bijna enigmatisch – metaniveau aansluiting vonden bij de thematische heterogeniteit van de bijdragen. Dat we die verscheidenheid als weerspiegeling van de veelheid aan onderzoekstopics en interessesferen van de sociologengemeenschap blijven huldigen, mag andermaal blijken uit de bijdragen die op de volgende bladzijden te vinden zijn.

Ernst Buyl waagt zich in een overzichtsartikel aan een synthese van de kennis- en onderwijssociologie van Basil Bernstein (1924-2000). Een verkenning van diens kernconcepten, in het bijzonder *classificatie* en *framing*, verduidelijkt hoe hij onderwijs tot voorwerp van zijn onderzoekingen maakt, en welke aspecten daarbij zijn aandacht opeisen. De precieze leerinhouden zijn daarbij ondergeschikt aan de focus op processen van machtsuitoefening binnen en controle over curricula, met aandacht voor de (on)vrijheid van pedagogische actoren en organisaties, in wisselwerking met politieke en culturele hegemonische structuren. In een tweede beweging houdt Buyl de sociologische erfenis van Bernstein tegen het licht en wijst daarbij op de interne spanningsvelden en mogelijke tegenspraken die in zijn theoretisch raamwerk gevonden kunnen worden, om afsluitend de aandacht te vestigen op Karl Maton, die erin geslaagd is om het kritische gehalte van Bernsteins abstracte inzichten te hernieuwen in een begripkader dat de brug legt naar concreter empirisch onderzoek.

Imane Kostet analyseert in haar onderzoeksartikel welke strategieën Marokkaans-Belgische moslimjongeren in Vlaanderen hanteren om zich te verweren tegen stigmatisering en discriminatie zonder daarbij hun moslimidentiteit op het spel te zetten. Ze ontwikkelt daartoe een analysekader dat steunt op het onderscheiden van sociale en symbolische grenzen en de actieve omgang daarmee als individu of als lid van een collectiviteit, die omschreven kan worden als *grenswerk*. Toegepast op een reeks diepte-interviews, leidt dit onderzoek tot een aantal opmerkelijke analyses en vaststellingen. Zo blijken de respondenten religie vaak te willen inzetten als instrument om verbinding te zoeken met dominante maatschappelijke stromingen en actoren, vanuit een appèl aan breed gedeelde humanistische waarden en praktijken. Een streven, met andere woorden, dat haaks staat op het vermeende 'identitair terugplooiën' van moslimjongeren op een starre religieuze identiteit, maar door dominante maatschappelijke groepen vaak geheel anders wordt gepercipieerd. Het is de verdienste van Kostet om middels goed gekozen citaten van respondenten enig reliëf en nuance aan te brengen in een bijzonder complexe problematiek.

Diepte-interviews geven ook vorm aan het onderzoeksartikel van Emma Degroote, Chloë Delcour en Lesley Hustinx. Zij richten hun aandacht echter op alleenstaand pleegouderschap, gekaderd binnen de sociologische these van toenemende individualisering. De auteurs onderzoeken hoe alleenstaande pleegmoeders met en zonder kin-

derwens omgaan met de sociale en persoonlijke spanningen en ambivalenties waarmee ze zich geconfronteerd weten, tengevolge hun keuze om – tijdelijk – de zorg op zich te nemen van een kind waarmee ze geen biologische band hebben. Er wordt vastgesteld dat er verschillende motieven werkzaam zijn, en daardoor ook verschillende types alleenstaande pleegouders onderscheiden kunnen worden. Voor sommigen is het instrument van de pleegzorg een manier om een gezin op te starten en zo tegemoet te komen aan een niet-vervulde kinderwens, terwijl anderen hun keuze baseren op kindgecentreerde motieven, die echter niet noodzakelijk uitsluitend aan een sterk maatschappelijk engagement hoeven te ontspringen, maar even goed een antwoord kunnen vormen op een persoonlijk gekleurde behoefte in een al dan niet duidelijk omliggende biografische periode. Alle types pleegouders krijgen echter wel af te rekenen met traditonele visies op zowel gezinsvorming als maatschappelijk engagement, waarbij ze hun keuze voor het opvangen van jonge kinderen in verschillende sociale contexten moeten ‘verdedigen’. Degroote, Delcour en Hustinx reiken middels hun exploratief onderzoek in ieder geval heel wat discussiestof aan om de problematiek van de pleegzorg in een actueel, en vooral ook hedendaags-sociologisch, kader te plaatsen.

Inzicht verwerven over de discoursen die patiëntenorganisaties, farmaceutische bedrijven en ziekenfondsen voeren over ziekte en gezondheid, en hoe die vertogen een impact hebben op de kennisproductie in die domeinen: dat vormt *grosso modo* het onderzoeksthema dat Sarah Van den Bogaert aansneet in een recent met succes aan de Universiteit Gent verdedigd proefschrift. Een beknopte voorstelling van dat onderzoek vindt u als voorlaatste bijdrage terug in dit nummer van *Sociologos*.

Als afsluiter presenteren we traditiegetrouw een boekrecensie. Thijs Lijster nam het compendium *50 Key Terms in Contemporary Cultural Theory*, samengesteld door Joost de Bloois, Stijn De Cauwer en Anneleen Masschelein, ter hand en deelt met ons zijn appreciatie en kanttekeningen.

Namens de redactie wens ik u veel leesgenot.

Matthias Bunneghem